

No. 29150

**FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY
and
BANGLADESH**

**Agreement concerning financial co-operation (with annex).
Signed at Dbaka on 7 December 1989**

Authentic texts: German, Bangla and English.

Registered by Germany on 1 October 1992.

**RÉPUBLIQUE FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE
et
BANGLADESH**

**Accord de coopération financière (avec annexe). Signé à
Dacca le 7 décembre 1989**

Textes authentiques : allemand, bangla et anglais.

Enregistré par l'Allemagne le 1er octobre 1992.

[GERMAN TEXT — TEXTE ALLEMAND]

ABKOMMEN ZWISCHEN DER REGIERUNG DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND UND DER REGIERUNG DER VOLKSREPUBLIK BANGLADESCH ÜBER FINANZIELLE ZUSAMMENARBEIT 1989

Die Regierung der Bundesrepublik Deutschland
und
die Regierung der Volksrepublik Bangladesch –

im Geiste der bestehenden freundschaftlichen Beziehungen zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Volksrepublik Bangladesch,

in dem Wunsch, diese freundschaftlichen Beziehungen durch partnerschaftliche finanzielle Zusammenarbeit zu festigen und zu vertiefen,

in dem Bewußtsein, daß die Aufrechterhaltung dieser Beziehungen die Grundlage dieses Abkommens ist,

in der Absicht, zur sozialen und wirtschaftlichen Entwicklung in der Volksrepublik Bangladesch beizutragen –

sind wie folgt übereingekommen:

Artikel 1

(1) Die Regierung der Bundesrepublik Deutschland ermöglicht es der Regierung der Volksrepublik Bangladesch oder anderen, von beiden Regierungen ausgewählten Empfängern, von der Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt am Main, Finanzierungsbeiträge bis zu insgesamt 90 Mio. DM (in Worten: neunzig Millionen Deutsche Mark) zu erhalten.

(2) Weitere Mittel in der Gesamthöhe von 3 257 904.64 DM (in Worten: drei Millionen zweihundertsiebenundfünfzigtausendneuhundertvier ⁶⁴/₁₀₀ Deutsche Mark) aus früheren Zusagen werden bis zur Finanzierung des unter Absatz 3 Buchstabe d genannten Vorhabens verwendet und wie folgt aufgebracht:

a) ein Finanzierungsbeitrag von bis zu 9 000 DM (in Worten: neuntausend Deutsche Mark) aus den in dem Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und

- der Regierung der Volksrepublik Bangladesch über Finanzielle Zusammenarbeit vom 11. Oktober 1988 für das Vorhaben „Lieferung von 4 Meterspur- und 5 Breitspur-Dieselelektrischen Lokomotiven“ vorgesehenen 18,609 Mio. DM (in Worten: achtzehn Millionen sechshundertneuntausend Deutsche Mark);
- b) ein Finanzierungsbeitrag bis zu 1,5 Mio. DM (in Worten: eine Million fünfhunderttausend Deutsche Mark) aus den in dem Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Volksrepublik Bangladesch über Finanzielle Zusammenarbeit vom 17. September 1981 vorgesehenen Beträgen;
- c) ein Finanzierungsbeitrag von bis zu 2 067,64 DM (in Worten: zweitausendsiebenundsechzig $\frac{64}{100}$ Deutsche Mark) aus den in dem Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Volksrepublik Bangladesch über Finanzielle Zusammenarbeit vom 26. Januar 1973 für das Vorhaben „Zellstofffabrik Sylhet“ vorgesehenen 30,5 Mio. DM (in Worten: dreißig Millionen fünfhunderttausend Deutsche Mark);
- d) ein Finanzierungsbeitrag bis zu 1 104 463,22 DM (in Worten: eine Million einhundertviertausendvierhundertdreiundsechzig $\frac{22}{100}$ Deutsche Mark) aus den in dem Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Volksrepublik Bangladesch über Finanzielle Zusammenarbeit vom 18. November 1975, ergänzt durch Notenwechsel vom 14. Mai 1976 und vom 5. Mai 1978 für das Vorhaben „Managementberatung Zellstofffabrik Sylhet“ vorgesehenen 1,6 Mio. DM (in Worten: eine Million sechshunderttausend Deutsche Mark);
- e) ein Finanzierungsbeitrag bis zu 482,84 DM (in Worten: vierhundertzweiundachtzig $\frac{84}{100}$ Deutsche Mark) aus den in dem Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Volksrepublik Bangladesch über Finanzielle Zusammenarbeit vom 2. November 1976 für das Vorhaben „Programmbestimmte Warenhilfe IV (Fernmeldewesen)“ vorgesehenen 5,0 Mio. DM (in Worten: fünf Millionen Deutsche Mark);
- f) ein Finanzierungsbeitrag bis zu 641 890,94 DM (in Worten: sechshunderteinundvierzigtausendachthundertneunzig $\frac{94}{100}$ Deutsche Mark) aus den in dem Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Volksrepublik Bangladesch über Finanzielle Zusammenarbeit vom 2. November 1976, ergänzt durch Notenwech-

sel vom 5. Juli 1979 und vom 9. August 1979 für das Vorhaben „Allgemeine Warenhilfe X“ vorgesehenen 11.4 Mio. DM (in Worten: elf Millionen vierhunderttausend Deutsche Mark).

(3) Die Finanzierungsbeiträge gemäß Absatz 1 und 2 im Gesamtbetrag von 93 257 904,64 Mio. DM (in Worten: dreiundneunzig Millionen zweihundertsiebenundfünfzigtausendneuhundertvier $\frac{64}{100}$ Deutsche Mark) werden wie folgt verwendet:

- a) bis zu 30 Mio. DM (in Worten dreißig Millionen Deutsche Mark) zur Finanzierung der Devisenkosten für den Bezug von Waren und Leistungen aus dem deutschen Geltungsbereich dieses Abkommens und aus Entwicklungsländern zur Deckung des laufenden notwendigen zivilen Bedarfs und der im Zusammenhang mit der finanzierten Wareneinfuhr anfallenden Devisen- und Inlandskosten für Transport, Versicherung und Montage. Es muß sich hierbei um Lieferungen und Leistungen gemäß der diesem Abkommen als Anlage beigefügten Liste handeln, für die Lieferverträge oder Leistungsverträge nach dem 1. Juni 1989 abgeschlossen worden sind;
- b) bis zu 11,6 Mio. DM (in Worten: elf Millionen sechshunderttausend Deutsche Mark) für das Vorhaben „Streckenrehabilitierung Tunge-Bhairab Bazar, Phase II“ wenn nach Prüfung die Förderungswürdigkeit festgestellt worden ist;
- c) bis zu 16,8 Mio. DM (in Worten: sechzehn Millionen achthunderttausend Deutsche Mark) für das Vorhaben „Rehabilitierung des Kraftwerks Ashuganj, Block I und II“, wenn nach Prüfung die Förderungswürdigkeit festgestellt worden ist;
- d) bis zu 34 857 904,64 Mio. DM (in Worten: vierunddreißig Millionen achthundertsiebenundfünfzigtausendneuhundertvier $\frac{64}{100}$ Deutsche Mark) für Vorhaben des Überschwemmungsschutzes (flood protection), wenn nach Prüfung die Förderungswürdigkeit festgestellt worden ist.

(4) Falls die Regierung der Bundesrepublik Deutschland es der Regierung der Volksrepublik Bangladesch zu einem späteren Zeitpunkt ermöglicht, weitere Finanzierungsbeiträge zur Vorbereitung oder für notwendige Begleitmaßnahmen zur Durchführung und Betreuung der in Absatz 3 Buchstaben b bis d bezeichneten Vorhaben von der Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt am Main, zu erhalten, findet dieses Abkommen Anwendung.

(5) Die in Absatz 3 Buchstaben b bis d bezeichneten Vorhaben können im Einvernehmen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland und der Regierung der Volksrepublik Bangladesch durch andere Vorhaben ersetzt werden.

Artikel 2

Die Verwendung der in Artikel 1 genannten Beträge sowie die Bedingungen, zu denen sie zur Verfügung gestellt werden, bestimmen die zwischen der Kreditanstalt für Wiederaufbau und den Empfängern der Finanzierungsbeiträge zu schließenden Verträge, die den in der Bundesrepublik Deutschland geltenden Rechtsvorschriften unterliegen.

Artikel 3

Die Regierung der Volksrepublik Bangladesch stellt die Kreditanstalt für Wiederaufbau von sämtlichen Steuern und sonstigen öffentlichen Abgaben frei, die im Zusammenhang mit Abschluß und Durchführung der in Artikel 2 erwähnten Verträge in der Volksrepublik Bangladesch erhoben werden.

Artikel 4

Die Regierung der Volksrepublik Bangladesch überläßt bei den sich aus der Gewährung der Finanzierungsbeiträge ergebenden Transporten von Personen und Gütern im See-, Land- und Luftverkehr den Passagieren und Lieferanten die freie Wahl der Verkehrsunternehmen, trifft keine Maßnahmen, welche die gleichberechtigte Beteiligung der Verkehrsunternehmen mit Sitz im deutschen Geltungsbereich dieses Abkommens ausschließen oder erschweren, und erteilt gegebenenfalls die für eine Beteiligung dieser Verkehrsunternehmen erforderlichen Genehmigungen.

Artikel 5

Das Verfahren bei der Vergabe von Lieferungen und Leistungen für Vorhaben, die gemäß Artikel 1 Absatz 3 Buchstaben b bis d aus den Finanzierungsbeiträgen finanziert werden, wird in den zwischen den Empfängern der Finanzierungsbeiträge und der Kreditanstalt für Wiederaufbau zu schließenden Finanzierungsverträgen geregelt.

Artikel 6

Die Regierung der Bundesrepublik Deutschland legt besonderen Wert darauf, daß bei den sich aus der Gewährung der Finanzierungsbeiträge ergebenden Lieferungen und Leistungen die wirtschaftlichen Möglichkeiten des Landes Berlin bevorzugt genutzt werden.

Artikel 7

Dieses Abkommen gilt auch für das Land Berlin, sofern nicht die Regierung der Bundesrepublik Deutschland gegenüber der Regierung der Volksrepublik Bangladesch innerhalb von 3 Monaten nach Inkrafttreten des Abkommens eine gegenteilige Erklärung abgibt.

Artikel 8

Dieses Abkommen tritt am Tage seiner Unterzeichnung in Kraft.

Geschehen zu Dhaka am 7. Dezember 1989 in zwei Urschriften, jede in deutscher, bengalischer und englischer Sprache, wobei jeder Wortlaut verbindlich ist. Bei unterschiedlicher Auslegung des deutschen und bengalischen Wortlauts ist der englische Wortlaut maßgebend.

Für die Regierung
der Bundesrepublik Deutschland:
Dr. KARL HEINZ SCHOLTYSSEK

Für die Regierung
der Volksrepublik Bangladesch:
FAIZUR RAHMAN CHOWDHURY

Anlage
zum Abkommen zwischen der Regierung der Bundesrepublik Deutschland
und der Regierung der Volksrepublik Bangladesch vom 7. Dezember 1989
über Finanzielle Zusammenarbeit

1. Die Liste der Waren und Leistungen, die gemäß Artikel 1 Absatz 3 Buchstabe a des Regierungsabkommens vom 7. Dezember 1989 aus dem Finanzierungsbeitrag finanziert werden können:
    - a) Industrielle Roh- und Hilfsstoffe sowie Halbfabrikate,
    - b) industrielle Ausrüstungen sowie landwirtschaftliche Maschinen und Geräte,
    - c) Ersatz- und Zubehörteile aller Art,
    - d) Erzeugnisse der chemischen Industrie, insbesondere Pflanzenschutz- und Schädlingsbekämpfungsmittel, Arzneimittel und Farbstoffe,
    - e) Transportmittel,
    - f) sonstige gewerbliche Erzeugnisse, die für die Entwicklung der Volksrepublik Bangladesch von Bedeutung sind,
    - g) Beratungsleistungen, Patente und Lizenzgebühren.
  2. Einfuhrgüter, die in dieser Liste nicht enthalten sind, können nur finanziert werden, wenn die vorherige Zustimmung der Regierung der Bundesrepublik Deutschland dafür vorliegt.
  3. Die Einfuhr von Luxusgütern und Verbrauchsgütern für den privaten Bedarf sowie von Gütern und Anlagen, die militärischen Zwecken dienen, ist von der Finanzierung aus dem Finanzierungsbeitrag ausgeschlossen.
-

[BANGLA TEXT — TEXTE BANGLA]

ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার
এবং
গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারের মধ্যে
বার্ষিক সহযোগিতা চুক্তি
১৯৮৯

ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার
এবং
গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকার

তঁহাদের মধ্যে বিদ্যমান বন্ধুত্বপূর্ণ সম্পর্কের প্রসিদ্ধি :

অংশীদারীত্বের মনোভাবে উক্ত বন্ধুত্বপূর্ণ সম্পর্ক অধিনৈতিক সহযোগিতার মাধ্যমে
জোরদার করিবার নিমিত্তে,

বর্তমান চুক্তি ৯ সপ্তম সম্পর্ক বহুদল রাষ্ট্রের ভিত্তি মনে করিয়া গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশের
অধিনৈতিক ও সামাজিক উন্নয়নে অবদান রাখিবার অঙ্গিপ্রত্যঙ্গ,
নিম্নরূপ চুক্তি সম্পাদনে করিতে সম্মত হইয়াছেন:

ধারা - ১

- (১) ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারকে অথবা উক্ত সরকার
কর্তৃক যৌথভাবে নির্ধারিতব্য অন্যান্য প্রাপক সংস্কারকে ড্রাংককার্ট / মেইন এ অবস্থিত কে এক
ডল্ল্য (উন্নয়ন ঋন সংস্থা) হইতে অনুর্ধ্ব ডল্ল্যস মার্ক ৯,০০,০০০০০ (নব্বু কোটি ডল্ল্যস
মার্ক) বার্ষিক সহায়তা লাভের ব্যবস্থা করিবেন।
- (২) অনুচ্ছেদ ০(ঘ) এ বর্ণিত প্রকল্প সমূহ অর্ধাণ্ডনের জন্য পূর্বপ্রতিশ্রুত অর্ধ হইতে নিম্নরূপ ভাবে
অতিরিক্ত মোট ডি এম ০২,৫৭,৯০০*৬৪ (বত্রিশ লক্ষ সাতাত্তর হাজার নয়শত চার ডল্ল্যস
মার্ক ত্রৌষষ্টি সেন্নিগ) সংগ্রহ করা হইবে:
- ক) ১৯৮৮ সালের ১৯ অক্টোবর ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার এবং গণপ্রজাতন্ত্রী
বাংলাদেশ সরকারের মধ্যকার বার্ষিক সহযোগিতা চুক্তি অনুসরণে "৪ এম জি এবং
৫ বি জি ডিজেন ইন্ডেকস্ট্রিক লোকোমোটিভ সরবরাহ" প্রকল্পের জন্য প্রতিশ্রুত মোট ডি এম
১,৮৬,০৯,০০০ (এক কোটি দ্বিগুণি লক্ষ নব্বু হাজার ডল্ল্যস মার্ক) হইতে বার্ষিক অবদান
অনধিক ডি এম ৯,০০০ (নব্বু হাজার ডল্ল্যস মার্ক) নষ্ট হইবে,

- খ) ১৯৮১ সালের ১৭ই সেপ্টেম্বর ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার এবং পপপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারের যত্নসহকারী চুক্তিবদ্ধ অধিনৈতিক সহযোগিতা হিসাবে নির্ধারিত পরিমাণ হইতে অনধিক ডি এম ১৫,০০,০০০ (পনের লক্ষ ডল্লার মার্ক) নগদ হইবে,
- গ) ১৯৭০ সালের ২৬শে জানুয়ারী ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার এবং পপপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারের যত্নসহকারী আর্থিক সহযোগিতা চুক্তি অনুসরণে "সিন্ডেট সেন্দ্রোজ ফ্যাক্টরী" প্রকল্পের মোট ডি এম ৩,০৫,০০,০০০ (তিন কোটি পাঁচ লক্ষ ডল্লার মার্ক) হইতে আর্থিক অবদান অনধিক ডি এম ২,০৬৭*৬৪ (দুই হাজার সাতশটি ডল্লার মার্ক চৌষট্টি ফেনিগ) নগদ হইবে,
- ঘ) ১৯৭৫ সালের ১৮ নভেম্বর (১৯৭৬ সালের ১৪ই মে এবং ১৯৭৮ সালের ৫ই মে এর বিনিময় টোকা সমূহের দ্বারা সংশোধন যোগ্যতাবক) ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার এবং পপপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারের যত্নসহকারী অধিনৈতিক সহযোগিতা চুক্তি অনুসরণে "সিন্ডেট সেন্দ্রোজ ফ্যাক্টরীর পরিচালনা উপদেষ্টা সহযোগিতা" প্রকল্পের প্রতিশ্রুত মোট ডি এম ১৬,০০,০০০ (ষোল লক্ষ ডল্লার মার্ক) হইতে আর্থিক অবদান অনধিক ডি এম ১১,০৪,৪৬০*২: এগার লক্ষ চার হাজার চারশত তিশটি ডল্লার মার্ক বাইশ ফেনিগ) নগদ হইবে,
- ঙ) ১৯৭৬ সালের ২রা নভেম্বর ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার এবং পপপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারের যত্নসহকারী অধিনৈতিক সহযোগিতা চুক্তি অনুসরণে "কর্মসূচী বন্দী পণ্য সাহায্য - ৪ (টেমিয়ারায়োয়) " প্রকল্পের জন্য প্রতিশ্রুত মোট ডি এম ৫০,০০,০০০ (পঞ্চাশ লক্ষ ডল্লার মার্ক) হইতে আর্থিক অবদান অনধিক ডি এম ৪৮২*৮৪ (চারশত বিংশতি ডল্লার মার্ক চুরশি ফেনি) নগদ হইবে,
- চ) ১৯৭৬ সালের ২রা নভেম্বর (১৯৭৯ সালের ৫ই জুনই এবং ৯ই আগস্টের বিনিময় টোকা সমূহের দ্বারা সংশোধন যোগ্যতাবক) ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার এবং পপপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারের যত্নসহকারী আর্থিক সহযোগিতা চুক্তির অনুসরণে "সাহায্যন পণ্য সাহায্য-১০" প্রকল্পের মোট ১,১৪,০০,০০০ (এক কোটি চৌদ্দ লক্ষ ডল্লার মার্ক) হইতে আর্থিক অবদান অনধিক ডি এম ৬,৪১,৮২০*২৪ (ছয় লক্ষ একচত্ব্বিশ হাজার আটশত নব্বই ডল্লার মার্ক চুরান্নাই ফেনিগ) নগদ হইবে।
- ১০) উপরের ১ এবং ২ অনুচ্ছেদে বর্ণিত আর্থিক অবদান মোট ডি এম ৯,০২,৫৭,৯০৪*৬৪ (নয় কোটি বত্রিশ লক্ষ সাতার হাজার নয়শত চার ডল্লার মার্ক চৌষট্টি ফেনিগ) নিম্নোক্ত ভাবে ব্যবহৃত হইবেঃ
- ক) বর্তমান বেসামরিক প্রয়োজন মিটানোর জন্য এই চুক্তির আওতাধীন জার্মান ভূধনকে এবং উন্নয়নশীল দেশে সেবা ও যাদাযান এবং এর সঙ্গে বৈদেশিক মুদ্রাণ্ডা ধরত মিটানোর এবং এই চুক্তির আওত অর্ধাণ্ডনকৃত যাদাযান আয়বানীর সফল পরিবহন, বীমা ও সংযোজনের বৈদেশিক মুদ্রা ও স্না মুদ্রাণ্ডা ধরত মিটানোর জন্য অনধিক ডি এম ৩,০০,০০,০০০ (তিন কোটি ডল্লার মার্ক)

ব্যবহৃত হইবে। যে সকল সরকার ও সেবার টিকা চুক্তি ১৯৮৯ সালের ১লা জুনের পরে সন্মাদিত হইয়াছে সেই সরকার ও সেবাসমূহ অবশ্যই এই চুক্তির সংযোজিত তারিখের আওতাধীন হইতে হইবে।

- ৳) যদি পরীক্ষার পর প্রকল্পটি সমর্থনযোগ্য দেখা যায়, তবে "টেক্সটাইল তৈরিকারের মেকপন - ২য় পর্যায়ের পুনর্বাসন" প্রকল্পের জন্য অনধিক ডি এম ১,১৬,০০,০০০ (এক কোটি সোনে লক্ষ ডয়েস মার্ক) ব্যবহৃত হইবে,

অঃ পঃ পঃ

- ৳) যদি পরীক্ষার পর প্রকল্পটি সমর্থনযোগ্য দেখা যায়, তবে "আলুপল্ল বিদ্যুৎ কেন্দ্র, ব্লক - ১ ও ২ এর পুনর্বাসন" প্রকল্পের জন্য অনধিক ডি এম ১,৬৮,০০,০০০ (এক কোটি আটমহুই লক্ষ ডয়েস মার্ক) ব্যবহৃত হইবে,
- ঘ) যদি পরীক্ষার পর প্রকল্পগুলি সমর্থনযোগ্য বিবেচিত হয়, তবে "বন্যা প্রতিরোধ" প্রকল্পগুলির জন্য অনধিক ডি এম ০,৪৮,৫৭,৯০৪*৬৪ (তিন কোটি আটচল্লিশ লক্ষ সাতশত হাজার নয়শত চার ডয়েস মার্ক ছোমহুই কেনিগ) ব্যবহৃত হইবে।
- ৳৪) পরবর্তী সময়ে ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারকে উপরের অনুচ্ছেদ ৩(৳) হইতে (ঘ) এ বর্ণিত প্রকল্পসমূহের প্রণয়ন অথবা বাস্তবায়ন ও সমর্থনে সংশ্লিষ্ট ব্যবস্থার প্রয়োজনে কে এক ডলার হইতে আরও আর্থিক অবদান প্রাপ্তিতে সমর্থন করিলে এই চুক্তি প্রযোজ্য হইবে।
- ৳৫) গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকার এবং ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার সম্মত হইলে উপরের ৩(৳) হইতে (ঘ) অনুচ্ছেদে বর্ণিত প্রকল্পগুলি অন্য প্রকল্পসমূহ দ্বারা স্থলাভিষিক্ত করা যাইতে পারে।

ধারা - ২

এই চুক্তির ধারা - ১ এ বর্ণিত আর্থিক অবদানের অর্থ ব্যবহার, যে পর্ষদের অধীনে ইহা ন্যস্ত করা হইবে তাহা আর্থিক সহায়তা প্রাপক সংস্থা এবং কে এক ডলার মতো সন্মাদিতব্য চুক্তির বিষয়বস্তু দ্বারা পরিচালিত হইবে এবং তাহা ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মানিতে প্রযোজ্য আইন ও প্রবিধান মাপে হইবে।

ধারা - ৩

এই চুক্তির ধারা - ২ এ বর্ণিত চুক্তিসমূহের সন্মাদন ও বাস্তবায়নের ক্ষেত্রে গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকার কে এক ডলারকে গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ কর্তৃক পর্যাপ্ত কর ও অন্যান্য শুল্ক হইতে অব্যাহতি দিবে।

ধারা - ৪

গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকার এই আর্থিক অনুদান সমূহ প্রদানের প্রয়োজনে সংশ্লিষ্ট যাত্রী ও সরবরাহ কারীদের যাতায়াত ও পণ্য সরবরাহ ক্ষেত্রে স্থান ও সমুদ্র অথবা আকাশ পথে পরিবহনের অবাধ বাছাই করার অনুমতি প্রদান করিবে এবং এই রূপ কোন পদক্ষেপ গ্রহণে বিরত থাকিবে যাতে এই চুক্তি জার্মান এনাকায় প্রয়োজনের ব্যাপারে জার্মানিতে অবস্থিত পরিবহন প্রতিষ্ঠান সমূহকে ন্যায্য এবং সমান অংশ গ্রহণ করা হইতে বিরত অথবা হস্তিগ্রহণ করিতে পারে এবং অনুরূপ প্রতিষ্ঠান সমূহকে অংশ গ্রহণের ক্ষেত্রে প্রয়োজনীয় অনুমতি প্রদান করিবে।

অঃ পুঃ প্রঃ

ধারা - ৫

এই চুক্তির ধারা - ১(০) (খ) হইতে (ঘ) এর অনুসরণে আর্থিক অবদান হইতে অর্ধাঙ্গনকৃত প্রকল্প সমূহের সরবরাহ ও সেবার জন্য ঠিক চুক্তি প্রদানের ক্ষেত্রে যে নিয়মাবলী অনুসরণ করা হইবে তাহা আর্থিক অবদান গ্রহণকারী এবং কে এক উভয় এর মধ্যে সম্মতিতবা অর্ধাঙ্গন চুক্তিতে নির্ধারিত করা হইবে।

ধারা - ৬

এই আর্থিক অবদান সমূহ মঙ্গুরীর ক্ষেত্রে যে সরবরাহ ও কার্যক্রমের সংস্থান হইবে তাহাতে বার্মিন ভূখণ্ডের অধিনৈতিক সম্ভাবনাকে অগ্রাধিকার ভিত্তিতে ব্যবহার করার বিষয়ে ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার বিশেষ গুরুত্ব আরোপ করেন।

ধারা - ৭

যদি ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার এই চুক্তিতে অংশ গ্রহণের পর তিন মাসের মধ্যে গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারের নিকট প্রতিকূল কোন ঘোষণা না করেন তবে এই চুক্তি বার্মিন ভূখণ্ডের জন্যও প্রযোজ্য হইবে।

পরিশিষ্ট

১৯৮৯ সালের অধিনৈতিক সহযোগিতা সফর্কে ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকার
এবং গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশ সরকারের যথাকার চুক্তির পরিশিষ্ট।

১। চুক্তির ধারা - ১ (৩) (ক) এর আওতাধীনে আর্থিক অবদান হইতে অর্থাচ্যন যোগ্য যাদাযান
ও সেবাসমূহের তালিকাঃ-

- ক) শিল্পের কাঁচামাল ও সহায়ক প্রব্যাদি এবং আধা-শিল্পজাত পণ্য সমূহ ,
- খ) শিল্পের যন্ত্রপাতি এবং কৃষি যন্ত্রপাতি ,
- গ) সব ধরনের যন্ত্রাংশ ,
- ঘ) রাসায়নিক প্রব্যাদি বিশেষ করিয়া উচ্চমাত্রা সংরক্ষণকারী প্রব্যাদি, কীটনাশক প্রব্যাদি,
ঔষধাদি ও রং।
- ঙ) পরিবহন সমূহ ,
- চ) গণপ্রজাতন্ত্রী বাংলাদেশের উন্নয়নের জন্য অন্যান্য পুরস্কৃত শিল্পজাত প্রব্যাদি,
- ছ) উপবেষ্টি সেবাসমূহ, পেটেন্ট এবং মাইসেন্স ফি।

২। কেবলমাত্র ফেডারেল প্রজাতন্ত্রী জার্মান সরকারের পূর্বানুমতিতে উপরোক্ত তালিকার অনুরূপ নমুনা
এমন আবেদনীয় সমূহ অর্থাচ্যন করা যাইবে।

৩। এই আর্থিক অবদান হইতে ব্যক্তিগত প্রয়োজনে বিলাস সামগ্রী, শুষ্ক ভোলাপণ্য এবং সামগ্রিক
উদ্দেশ্য সাধনের জন্য কোষ পণ্য বা সুযোগাদি অর্থাচ্যন করা যাইবে না।

AGREEMENT¹ BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AND THE GOVERNMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF BANGLADESH CONCERNING FINANCIAL CO-OPERATION IN 1989

The Government of the Federal Republic of Germany
and
the Government of the People's Republic of Bangladesh,

in the spirit of the friendly relations existing between the Federal Republic of Germany and the People's Republic of Bangladesh,

desiring to strengthen and intensify those friendly relations through financial co-operation in a spirit of partnership,

aware that the maintenance of those relations constitutes the basis of this Agreement,

intending to contribute to social and economic development in the People's Republic of Bangladesh,

have agreed as follows:

Article 1

- (1) The Government of the Federal Republic of Germany shall enable the Government of the People's Republic of Bangladesh or other recipients to be determined jointly by the two Governments to obtain from the Kreditanstalt für Wiederaufbau (Development Loan Corporation), Frankfurt/Main, financial contributions up to a total of DM 90,000,000 (ninety million Deutsche Mark).

---

¹ Came into force on 7 December 1989 by signature, in accordance with article 8.

- (2) Additional funds from previous commitments totalling DM 3,257,904.64 (three million two hundred and fifty-seven thousand nine hundred and four Deutsche Mark and sixty-four Pfennig) shall be raised as follows to finance the project referred to in paragraph 3 (d) below:
- (a) From the amount of DM 18,609,000 (eighteen million six hundred and nine thousand Deutsche Mark) pledged pursuant to the Agreement of 11 October 1988 between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the People's Republic of Bangladesh concerning Financial Co-operation for the project "Supply of 4 MG and 5 BG Diesel-Electric Locomotives", a financial contribution of up to DM 9,000 (nine thousand Deutsche Mark) shall be taken;
  - (b) from the amounts envisaged in the Agreement of 17 September 1981 between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the People's Republic of Bangladesh concerning Financial Co-operation,¹ a financial contribution of up to DM 1,500,000 (one million five hundred thousand Deutsche Mark) shall be taken;
  - (c) from the amount of DM 30,500,000 (thirty million five hundred thousand Deutsche Mark) pledged pursuant to the Agreement of 26 January 1973 between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the People's Republic of Bangladesh

---

¹ United Nations, *Treaty Series*, vol. 1320, p. 329.

- concerning Financial Co-operation for the project "Sylhet Cellulose Factory",¹ a financial contribution of up to DM 2,067.64 (two thousand and sixty-seven Deutsche Mark and sixty-four Pfennig) shall be taken;
- (d) from the amount of DM 1,600,000 (one million six hundred thousand Deutsche Mark) pledged pursuant to the Agreement of 18 November 1975 (as amended by the exchange of Notes of 14 May 1976 and 5 May 1978) between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the People's Republic of Bangladesh concerning Financial Co-operation for the project "Advisory Assistance to the Management of Sylhet Cellulose Factory",¹ a financial contribution of up to DM 1,104,463.22 (one million one hundred and four thousand four hundred and sixty-three Deutsche Mark and twenty-two Pfennig) shall be taken;
- (e) from the amount of DM 5,000,000 (five million Deutsche Mark) pledged pursuant to the Agreement of 2 November 1976 between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the People's Republic of Bangladesh concerning Financial Co-operation for the project "Programme-tied Commodity Aid IV (Telecommunications)",¹ a financial contribution of up to DM 482.84 (four hundred and eighty-two Deutsche Mark and eighty-four Pfennig) shall be taken;

---

¹ Not registered at the date of registration of the Agreement published herein.

- (f) from the amount of DM 11,400,000 (eleven million four hundred thousand Deutsche Mark) pledged pursuant to the Agreement of 2 November 1976¹(as amended by the exchange of Notes of 5 July² and 9 August 1979) between the Government of the Federal Republic of Germany and the Government of the People's Republic of Bangladesh concerning Financial Co-operation for the project "General Commodity Aid X", a financial contribution of up to DM 641,890.94 (six hundred and forty-one thousand eight hundred and ninety Deutsche Mark and ninety-four Pfennig) shall be taken.
- (3) The financial contributions referred to in paragraphs 1 and 2 above totalling DM 93,257,904.64 (ninety-three million two hundred and fifty-seven thousand nine hundred and four Deutsche Mark and sixty-four Pfennig) shall be used as follows:
- (a) up to DM 30,000,000 (thirty million Deutsche Mark) shall be used to meet foreign exchange costs resulting from the purchase of goods and services in the German area of application of this Agreement and in developing countries to cover current civilian requirements, and to meet foreign exchange and local currency costs of transport, insurance and assembly arising in connection with the importation of goods financed under this Agreement. The supplies and services must be such as are covered by the list annexed to this Agreement and for which supply or service contracts have been concluded after 1 June 1989;

---

¹ United Nations, *Treaty Series*, vol. 1074, p. 113.

² *Ibid.*, vol. 1242, p. 548.

- (b) up to DM 11,600,000 (eleven million six hundred thousand Deutsche Mark) shall be used for the project "Rehabilitation of the Tungi-Bhairab Bazar Section, Phase II" if, after examination, the project has been found eligible for promotion;
- (c) up to DM 16,800,000 (sixteen million eight hundred thousand Deutsche Mark) shall be used for the project "Rehabilitation of Ashuganj Power station, Blocks I and II" if, after examination, the project has been found eligible for promotion;
- (d) up to DM 34,857,904.64 (thirty-four million eight hundred and fifty-seven thousand nine hundred and four Deutsche Mark and sixty-four Pfennig) shall be used for "Flood Protection" projects if, after examination, the projects have been found eligible for promotion.
- (4) This Agreement shall also apply if, at a later date, the Government of the Federal Republic of Germany enables the Government of the People's Republic of Bangladesh to obtain from the Kreditanstalt für Wiederaufbau further financial contributions for the preparation of the projects referred to in paragraph 3 (b) to (d) above or for attendant measures required for their implementation and support.
- (5) The projects referred to in paragraph 3 (b) to (d) above may be replaced by other projects if the Government of the People's Republic of Bangladesh and the Government of the Federal Republic of Germany so agree.

Article 2

The utilization of the amounts referred to in Article 1 of this Agreement as well as the terms and conditions on which they are made available shall be governed by the provisions of the agreements to be concluded between the recipients of the financial contributions and the Kreditanstalt für Wiederaufbau, which agreements shall be subject to the laws and regulations applicable in the Federal Republic of Germany.

Article 3

The Government of the People's Republic of Bangladesh shall exempt the Kreditanstalt für Wiederaufbau from all taxes and other public charges levied in the People's Republic of Bangladesh in connection with the conclusion and implementation of the agreements referred to in Article 2 of the present Agreement.

Article 4

The Government of the People's Republic of Bangladesh shall allow passengers and suppliers free choice of transport enterprises for such transportation by sea, land or air of persons and goods as results from the granting of the financial contributions, abstain from taking any measures that might exclude or impair the participation on equal terms of transport enterprises having their place of business in the German area of application of this Agreement, and grant any necessary permits for the participation of such enterprises.

Article 5

The procedure to be followed in awarding contracts for supplies and services for projects financed from the financial contributions pursuant to Article 1 (3) (b) to (d) of this Agreement shall be determined in the financing agreements to be concluded between the recipients of the financial contributions and the Kreditanstalt für Wiederaufbau.

Article 6

With regard to supplies and services resulting from the granting of the financial contributions, the Government of the Federal Republic of Germany attaches particular importance to preferential use being made of the economic potential of Land Berlin.

Article 7

This Agreement shall also apply to Land Berlin, provided that the Government of the Federal Republic of Germany does not make a contrary declaration to the Government of the People's Republic of Bangladesh within three months of the date of entry into force of this Agreement.

Article 8

This Agreement shall enter into force on the date of signature thereof.

DONE at Dhaka on 07 December 1989 in duplicate in the German, Bangla and English languages, all three texts being authentic. In case of divergent interpretations of the German and Bangla texts, the English text shall prevail.

For the Government
of the Federal Republic
of Germany:

[KARL HEINZ SCHOLTYSSEK]

For the Government
of the People's Republic
of Bangladesh:

[*Signed — Signé*]¹

---

¹ Signed by Faizur Rahman Chowdhury — Signé par Faizur Rahman Chowdhury.

ANNEX TO THE AGREEMENT OF 7. DEC 1989 BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY AND THE GOVERNMENT OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF BANGLADESH CONCERNING FINANCIAL CO-OPERATION IN 1989

1. List of goods and services eligible for financing from the financial contribution under Article 1 (3)(a) of the Agreement of **7. DEZ. 1989** :
  - (a) Industrial raw and auxiliary materials as well as semi-manufactures,
  - (b) industrial equipment as well as agricultural machinery and implements,
  - (c) spare parts and accessories of all kinds,
  - (d) chemical products, in particular plant protection agents, pesticides, medicaments and dyes,
  - (e) means of transport,
  - (f) other industrial products of importance for the development of the People's Republic of Bangladesh,
  - (g) advisory services, patents and licence fees.
2. Imports not included in the above list may only be financed with the prior approval of the Government of the Federal Republic of Germany.
3. The importation of luxury and consumer goods for personal needs as well as any goods and facilities serving military purposes may not be financed from the financial contribution.

[TRADUCTION — TRANSLATION]

ACCORD¹ DE COOPÉRATION FINANCIÈRE ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE FÉDÉRALE D'ALLEMAGNE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE DU BANGLADESH POUR L'ANNÉE 1989

Le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh,

S'inspirant des relations amicales qui existent entre la République fédérale d'Allemagne et la République populaire du Bangladesh;

Désireux de consolider et d'approfondir ces relations amicales par une coopération financière dans un esprit d'association;

Conscients que le maintien de ces relations constitue le fondement du présent Accord;

Entendant contribuer au développement social et économique de la République populaire du Bangladesh,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

1) Le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne accorde au Gouvernement de la République populaire du Bangladesh la possibilité d'obtenir auprès de la Kreditanstalt für Wiederaufbau (Institut de crédit pour la reconstruction) de Francfort-sur-le-Main, des contributions financières jusqu'à concurrence de DM 90 000 000 (quatre-vingt-dix millions de deutsche marks).

2) Des fonds supplémentaires, prélevés sur un montant total de DM 3 257 904,64 (trois millions deux cent cinquante sept mille neuf cent quatre deutsche marks et soixante-quatre pfennigs) représentant des engagements de dépenses antérieurs seront obtenus de la manière suivante pour financer le projet visé à l'alinéa *d* du paragraphe 3 ci-dessous :

a) Par prélèvement sur le montant de DM 18 609 000 (dix-huit millions six cent neuf mille deutsche marks), représentant, conformément à l'Accord de coopération financière du 11 octobre 1988 conclu entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh, la contribution annoncée au projet relatif à la fourniture de quatre locomotives à voie étroite (1 m) et de cinq locomotives à voie large diesel-électriques, d'une contribution financière jusqu'à concurrence de DM 9 000 (neuf mille deutsche marks);

b) Par prélèvement sur les montants envisagés dans l'Accord de coopération financière du 17 septembre 1981 conclu entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh², d'une contribution financière jusqu'à concurrence de DM 1 500 000 (un million cinq cent mille deutsche marks);

¹ Entré en vigueur le 7 décembre 1989 par la signature, conformément à l'article 8.

² Nations Unies, *Recueil des Traités*, vol. 1320, p. 329.

c) Par prélèvement sur le montant de DM 30 500 000 (trente millions cinq cent mille deutsche marks), représentant, conformément à l'Accord de coopération financière du 26 janvier 1973 conclu entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh la contribution annoncée au projet « Sylhet Cellulose Factory »¹, d'une contribution financière jusqu'à concurrence de DM 2 067,64 (deux mille soixante-sept deutsche marks et soixante-quatre pfennigs);

d) Par prélèvement sur le montant de DM 1 600 000 (un million six cent mille deutsche marks), représentant, conformément à l'Accord de coopération financière du 18 novembre 1975 (tel que modifié par l'échange de notes des 14 mai 1976 et 5 mai 1978) conclu entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh, la contribution annoncée au projet d'assistance à la direction de la Sylhet Cellulose Factory sous forme de services consultatifs¹, d'une contribution financière jusqu'à concurrence de DM 1 104 463,22 (un million cent quatre mille quatre cent soixante-trois deutsche marks et vingt-deux pfennigs);

e) Par prélèvement sur le montant de DM 5 000 000 (cinq millions de deutsche marks), représentant, conformément à l'Accord de coopération financière du 2 novembre 1976 conclu entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh, la contribution annoncée au projet « Aide en nature, lié aux programmes-IV (Télécommunications) »¹, d'une contribution financière jusqu'à concurrence de DM 482,84 (quatre cent quatre-vingt-deux deutsche marks et quatre-vingt-quatre pfennigs);

f) Par prélèvement sur le montant de DM 11 400 000 (onze millions quatre cent mille deutsche marks) représentant, conformément à l'Accord d'aide financière du 2 novembre 1976² (tel qu'amendé par l'échange de notes des 5 juillet³ et 9 août 1979) conclu entre le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh, la contribution annoncée au projet « Aide en nature de caractère général X », d'une contribution financière jusqu'à concurrence de DM 641 890,94 (six cent quarante et un mille huit cent quatre-vingt-dix deutsche marks et quatre-vingt-quatorze pfennigs);

3) Les contributions financières visées aux paragraphes 1 et 2 ci-dessus, représentant au total DM 93 257 904,64 (quatre-vingt-treize millions deux cent cinquante-sept-mille neuf cent quatre deutsche marks et soixante-quatre pfennigs), seront utilisées comme suit :

a) Jusqu'à concurrence de DM 30 000 000 (trente millions de deutsche marks), pour financer le coût en devises de l'acquisition de biens et de services dans le domaine d'application allemand du présent Accord ainsi que dans les pays en développement, destinés à couvrir les besoins civils courants et le coût en devises et en monnaie locale des opérations de transport, d'assurance et de montage afférentes à l'importation de biens financée conformément au présent Accord. Ces livraisons et services doivent correspondre à ceux qui figurent sur la liste annexée au présent Accord, pour lesquels les contrats de livraison ou de service ont été conclus après le 1er juin 1989;

¹ Non enregistré à la date d'enregistrement de l'Accord publié ici.

² Nations Unies, *Recueil des Traités*, vol. 1074, p. 113.

³ *Ibid.*, vol. 1242, p. 552.

b) Jusqu'à concurrence de DM 11 600 000 (onze millions six cent mille deutsche marks), pour financer le coût de la phase II du projet de reconstruction de la Section du Bazar de Tungk-Bhairab, si, après examen, ce projet est reconnu digne d'être encouragé;

c) Jusqu'à concurrence de DM 16 800 000 (seize millions huit cent mille deutsche marks) pour financer le coût des phases du projet relatif à la reconstruction des blocs I et II de la centrale électrique d'Ashugani, si, après examen, le projet est reconnu digne d'être encouragé;

d) Jusqu'à concurrence de DM 34 857 904,64 (trente quatre millions huit cent cinquante sept mille neuf cent quatre deutsche marks et soixante-quatre pfennigs) pour financer des projets de protection contre les inondations si, après examen, ces projets sont reconnus dignes d'être encouragés;

4) Le présent Accord sera également applicable si, à une date ultérieure, le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne accorde au Gouvernement de la République populaire du Bangladesh la possibilité d'obtenir auprès de la Kreditanstalt für Wiederaufbau des contributions financières pour l'élaboration des projets visés aux alinéas *b*, *c* et *d* du paragraphe 3 ci-dessus ou pour la mise au point des mesures connexes nécessaires à leur exécution et à leur appui.

5) Le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne et le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh peuvent décider d'un commun accord de remplacer les projets visés aux alinéas *b*, *c* et *d* du paragraphe 3 par d'autres projets.

Article 2

L'utilisation des contributions financières visées à l'article premier du présent Accord et les conditions auxquelles elles sont accordées seront déterminées par les contrats de financement à conclure entre les bénéficiaires des contributions financières et la Kreditanstalt für Wiederaufbau, contrats qui sont soumis à la législation en vigueur dans la République fédérale d'Allemagne.

Article 3

Le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh exonère la Kreditanstalt für Wiederaufbau de tous impôts et autres redevances perçus en République populaire du Bangladesh en rapport avec la conclusion et l'exécution des contrats de financement visés à l'article 2.

Article 4

En ce qui concerne les transports maritimes et aériens de personnes et de marchandises résultant de l'octroi des contributions financières, le Gouvernement de la République populaire du Bangladesh laisse aux passagers et aux fournisseurs le libre choix des entreprises de transport, s'abstient de prendre des mesures ayant pour effet d'exclure ou d'entraver la participation, dans les mêmes conditions, des entreprises de transport ayant leur siège dans le domaine d'application allemand du présent Accord et, le cas échéant, délivre les autorisations requises en vue de la participation de ces entreprises.

Article 5

La procédure à suivre pour la délivrance des contrats de livraison et de services destinés aux projets financés au moyen des contributions financières conformément aux alinéas *b*, *c* et *d* du paragraphe 3 de l'article premier sera déterminée dans les contrats de financement à conclure entre les bénéficiaires de ces contributions et la Kreditanstalt für Wiederaufbau.

Article 6

En ce qui concerne les livraisons et les services résultant de l'octroi des contributions financières, le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne attache une importance particulière à ce qu'il soit fait appel en priorité aux ressources économiques du *Land Berlin*.

Article 7

Le présent Accord s'applique également au *Land Berlin*, sauf notification contraire adressée par le Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne au Gouvernement de la République populaire du Bangladesh dans les trois mois suivant l'entrée en vigueur de l'Accord.

Article 8

Le présent Accord entrera en vigueur à la date de sa signature.

FAIT à Dacca le 7 décembre 1989 en deux exemplaires originaux, chacun en langues allemande, bengla et anglaise, les trois textes faisant également foi. En cas d'interprétation divergente des textes allemand et bengla, il y aura lieu de se référer au texte anglais.

Pour le Gouvernement
de la République fédérale d'Allemagne :

KARL HEINZ SCHOLTYSSEK

Pour le Gouvernement
de la République populaire du Bangladesh :

FAIZUR RAHMAN CHOWDHURY

ANNEXE À L'ACCORD DE COOPÉRATION FINANCIÈRE DU 7 DÉCEMBRE 1989
ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE FÉDÉRALE D'ALLE-
MAGNE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE DU
BANGLADESH

1. Liste des biens et services qui peuvent être financés au moyen de la contribution financière, conformément à l'alinéa *a* du paragraphe 3 de l'article premier de l'Accord du 7 décembre 1989.

- a*) Matières premières et matières consommables industrielles et produits semi-finis;
- b*) Equipement industriel et machines et outillage agricoles;
- c*) Pièces de rechange et pièces détachées de toute nature;
- d*) Produits chimiques, notamment agents phytosanitaires, pesticides, médicaments et colorants;
- e*) Moyens de transport;
- f*) Autres produits industriels importants pour le développement de la République populaire du Bangladesh;
- g*) Services consultatifs, brevets et redevances d'exploitation.

2. L'importation de produits ne figurant pas sur la présente liste ne peut être financée qu'avec l'accord préalable du Gouvernement de la République fédérale d'Allemagne.

3. L'importation d'articles de luxe et de biens de consommation à usage personnel ainsi que celle de biens et d'installations servant à des fins militaires ne peuvent être financées sur la contribution financière.
